

«Τίμα τον πατέρα σου και την μητέρα σου...» - Ο ρόλος του πατέρα στην Ορθόδοξη Εκκλησία

/ [Επικαιρότητα](#)

Η [Ημέρα του Πατέρα](#), είναι μια κινητή παγκόσμια εορτή προς τιμήν των μπαμπάδων όλου του κόσμου, των πατρικών δεσμών και της επιρροής των πατέρων στην κοινωνία και εορτάζεται σήμερα, 15 Ιουνίου στη χώρα μας.

• Γράφει η Δέσποινα Σωτηρίου

Στην Ελλάδα γιορτάζεται κάθε χρόνο την τρίτη Κυριακή του Ιουνίου ενώ σε άλλες χώρες η ημερομηνία μπορεί να διαφέρει και θεωρείται συμπληρωματική εορτή μαζί με τη Ημέρα της Μητέρας.

Η πρώτη γνωστή ιστορικά περίπτωση οργανωμένου εορτασμού της Ημέρας του Πατέρα έλαβε χώρα στο Φέαρμοντ της Δυτικής Βιρτζίνια των ΗΠΑ στις 5 Ιουλίου 1908.

Η ανθρώπινη πατρότητα είναι εικόνα της θείας Πατρότητας. Το καταδεικνύει ο ίδιος ο Χριστός όταν λέει ότι «Ποιος πατέρας από σας, όταν του ζητήσει ο γιος του ψωμί, θα του δώσει πέτρα; ή όταν του ζητήσει ψάρι, θα του δώσει φίδι αντί για ψάρι;»[Λκ. 11,11.]. Η κενωτική μέχρι αυτοθυσίας προσφορά του Πατέρα προς τα τέκνα θεωρείται σύμφυτη προς την ιδιότητα του πατρός.

Αρνητικό στοιχείο στην αγωγή των νέων είναι το ελλιπές ενδιαφέρον ή η παντελής έλλειψη ενδιαφέροντος του πατέρα για την ορθή αγωγή του νέου και η απορρέουσα δεινή κοινωνική εξέλιξη αυτού με ποινικές ευθύνες και καταδίκες. Με την αδιαφορία μετατίθεται ο ρόλος του πατέρα στο δικαστή και επιπλέον οδηγεί το νέο στην αίθουσα του δικαστηρίου. Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος λέει: «Καὶ μετὰ τῆς συμφορᾶς μείζων ἢ αἰσχύνη γίνεται, δακτυλοδεικτούντων ἁπάντων τὸν πατέρα» και καταδικάζει με την ελεγκτική του παρατήρηση τον πατέρα, καθώς του υπενθυμίζει ότι πατέρας δε γίνεται και δε θεωρείται κανείς μόνο με το ότι γέννησε το παιδί, αλλά και με το να το αγαπά και να το φροντίζει μετά τη γέννησή του.

Το μεγαλείο της παιδαγωγικής ικανότητας και δεοντολογίας του μεγάλου πατρός, του ιερού Χρυσοστόμου, φαίνεται και από την ερμηνεία που δίνει στην Παύλεια συμβουλή: «Οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ἡμῶν» (Εφεσ. 6,4). Με τη φράση αυτή αποδεικνύει ότι οι γονεῖς οφείλουν να συμπεριφέρονται στα παιδιά τους ως ελευθέρους ανθρώπους, χωρίς καταπιεστική διάθεση και ὅχι σαν να εἶναι «ἀποκληρονόμοι» ἢ «ἀποκήρυκτοι» ἢ «ἀνδράποδα».

Λέγει ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος

Αν οι πατέρες μεγάλωναν με προσοχή τα παιδιά τους, δεν θα χρειαζόνταν νόμοι και δικαστήρια, ούτε τιμωρίες και ποινές και δημόσιες εκτελέσεις, διότι λέγει: «για τον δίκαιο δεν υπάρχει νόμος» (Α Τιμ. 1,9). Επειδή όμως τα παραμελούμε γι' αυτό τα περιβάλλουμε με μεγαλύτερα κακά, τα παραδίνουμε στα χέρια των δημίων και τα σπρώχνουμε συνέχεια στους γκρεμούς. Διότι λέγει: «Εκείνος που παραχαϊδεύει παιδί του θα επιδέση τις πληγές του» (Σοφ. Σειρ. 30,7).

Τι σημαίνει «εκείνος που τα παραχαϊδεύει;» Εκείνος που το λυπάται, που το κολακεύει, που το περιποιείται υπερβολικά. Διότι αυτό χρειάζεται αυστηρότητα και φροντίδα και φόβους. Αυτά τα λέγω, ὅχι για να είμαστε σκληροί στα παιδιά, αλλά για να μη φαινόμαστε ευκαταφρόνητοι σ' αυτά. Διότι αν η γυναίκα πρέπει να φοβάται (σέβεται) τον άνδρα, πολύ περισσότερο το παιδί τον πατέρα.

Και μη μου λέγης είναι αδύνατο να επιβληθή κανείς στους νέους. Διότι αν από τη χήρα ο απ. Παύλος απαιτή αυτή τη φροντίδα, πολύ περισσότερο από τους άνδρες, αν ήταν λοιπόν αδύνατο δεν θα το πρόσταζε.

Όλη όμως η κακία προέρχεται από τη δική μας αδιαφορία, και από το ότι δεν τα οδηγούμε από την αρχή στην ευσέβεια και μάλιστα από την παιδική τους ηλικία.

Αλλά για να λάβουν την κοσμική παιδεία και για να υπηρετήσουν στο στρατό, φροντίζουμε και χρήματα δίνουμε και φίλους παρακαλούμε και πολύ τρέχουμε εδώ και εκεί, ενώ για να ευδοκιμήσουν κοντά στο βασιλιά των αγγέλων, δεν κάνουμε απολύτως τίποτε.

Και στα θεάματα βέβαια τα επιτρέπουμε να πηγαίνουν συνεχώς, ποτέ όμως δεν τα προτρέπουμε να πάνε στην εκκλησία, αλλά κι αν μία ή δύο φορές έλθη το παιδί θα έλθη άδικα και άσκοπα και τυχαία και για ψυχαγωγία.

Δεν έπρεπε όμως να γίνεται έτσι, αλλά όπως όταν το στέλνουμε στο σχολείο του ζητάμε ευθύνες για τα μαθήματα, έτσι και όταν το στέλνουμε στην εκκλησία ή καλλίτερα όταν το οδηγούμε σ' αυτήν. Διότι δεν πρέπει να αφήνουμε τα παιδιά μας σε άλλους να τα πηγαίνουν στην εκκλησία, αλλά εμείς να τα κρατάμε και να ερχόμαστε εδώ μέσα και να απαιτούμε από αυτά την απομνημόνευση της εδώ ακρόασεως και διδασκαλίας, διότι έτσι, μόνο έτσι θα μας γινόταν εύκολη και

άνετη η διόρθωσις των παιδιών.

Αν δηλαδή και στο σπίτι σας άκουαν συνέχεια να συζητάτε για τη χριστιανική ευσέβεια και να τα συμβουλευέτε τα σωστά, και μαζί με εκείνα προστίθονταν και αυτά, θα μας παρείχαν γρήγορα και μάλιστα πλούσιο τον καρπό από τα καλά αυτά σπέρματα.

Ο πατέρας και ο Πνευματικός Πατέρας κατά τον Άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά

Τίμα τον πατέρα σου και την μητέρα σου, ίνα ευ σοι γένηται και ίνα μακροχρόνιος γένη επί της γης, λέει η πέμπτη εντολή του Κυρίου και όλοι πρέπει να την ακολουθούμε εκτός βέβαια αν....

Να σέβεσαι τον πατέρα σου και την μητέρα σου, γιατί ο Θεός - χρησιμοποιώντας σαν όργανα αυτούς - σε έφερε στην ζωή, και αυτοί είναι για σένα έπειτα από τον Θεό αίτιοι της υπάρξεώς σου.

Γι' αυτό λοιπόν και εσύ, έπειτα από τον Θεό αυτούς και να τιμήσεις και να αγαπήσεις, αν βέβαια η αγάπη προς τους γονείς βοηθάει την προς Θεό αγάπη.

Αν όμως δεν βοηθάει, τότε να φύγεις αμέσως μακριά από αυτούς...

Πρέπει να σέβεσαι και να αγαπάς αυτούς που για σένα γίνηκαν πνευματικοί πατέρες. Γιατί αυτοί εσένα σε έφεραν από την κατάσταση της (απλής) υπάρξεως, στην κατάσταση (της κατά Θεόν) υπάρξεως και σου μετέδωσαν τον φωτισμό της (θείας) γνώσεως και σου δίδαξαν την φανέρωση της αλήθειας και σε αναγέννησαν με το λουτρό της παλιγγενεσίας και σου φύτεψαν μέσα σου την ελπίδα για την ανάσταση και την αθανασία (της ψυχής) και για την αδιάδοχη βασιλεία και

κληρονομία (της βασιλείας των ουρανών) και σε έκαναν, από ανάξιο που ήσουν, άξιο των αιώνιων αγαθών, και από επίγειο (σε αντικατέστησαν) ουράνιο, και από πρόσκαιρο, αιώνιο και υιό μαθητείας (παρά τους πόδας) όχι ανθρώπου πιά, αλλά του Θεανθρώπου Χριστού, που σου χάρισε το πνεύμα της υιοθεσίας.

Αυτός μάλιστα είπε: *Μην ονομάσετε κανένα άνθρωπο πατέρα η καθηγητή, γιατί ένας είναι ο πατέρας και καθηγητής σας, ο Χριστός.*

Γι' αυτό οφείλεις κάθε τιμή και αγάπη στους πνευματικούς πατέρες, έχοντας την συναίσθηση πως η τιμή που δίνεις σε αυτούς πηγαίνει στον Χριστό και στο Πανάγιο Πνεύμα, μέσα στο Οποίο έλαβε την υιοθεσία, και στον επουράνιο Πατέρα, από τον Οποίο πηγάζει κάθε πατριά στον ουρανό και στην γη.

Πρέπει δε να φροντίσεις σε όλο τον βίο να έχεις ένα πνευματικό πατέρα, και να του εξομολογήσαι κάθε σου αμάρτημα και κάθε λογισμό η να παίρνεις απ' αυτόν την θεραπεία και την συγχώρεση. Γιατί σ' αυτόν (δηλ. τον πνευματικό πατέρα) δόθηκε (από τον Κύριο η εξουσία) να συγχωρεί η να μην συγχωρεί αμαρτίες (δηλ. να ελευθερώνει η όχι ψυχές). Όλα όσα δεν συγχωρήσουν στη γη, θα μείνουν ασυγχώρητα (και) στον ουρανό. Και όλα όσα συγχωρήσουν στη γη, θα συγχωρεθούν (και) στον ουρανό.

Αυτή δε τη χάρη και την δύναμη την έλαβαν από τον Χριστό. Γι' αυτό πρέπει να υπακούς σε αυτούς και να μην έχεις αντίθετη με αυτούς γνώμη, για να μην φέρεις την καταστροφή στην ψυχή σου. Γιατί αν εκείνος που αντιμιλάει στους σαρκικούς του γονείς, σε πράγματα που δεν απαγορεύονται από τον νόμο του Θεού, τιμωρείται - σύμφωνα με τον νόμο (του Μωϋσέως)- με θάνατον, πως είναι δυνατόν

εκείνος που αντιμιλάει στους πνευματικούς πατέρες να μην δίωχνει μακριά του το πνεύμα του Θεού και να μην χάνει την ψυχή του;

Γι' αυτό να συμβουλευέσαι και να υπακούς μέχρι τέλους στους πνευματικούς πατέρες, για να σωθεί η ψυχή σου και να γίνεις κληρονόμος των αιωνίων και ακηράτων αγαθών.